

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO - POZIOM PODSTAWOWY

WIADOMOŚCI O EPOCE

ocena	dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry
wiadomości	<p>Uczeń:</p> <p>Określa ramy czasowe i genezę nazwy epoki.</p> <p>Wymienia głównych reprezentantów omawianych kierunków literackich.</p>	<p>Uczeń:</p> <p>Wymienia najważniejsze wydarzenia historyczne decydujące o charakterze epoki.</p> <p>Przyporządkuje dany utwór do określonego kierunku literackiego.</p>	<p>Uczeń:</p> <p>Wymienia głównych przedstawicieli życia artystycznego epoki (zagranicznych i polskich) .</p>	<p>Uczeń:</p>
umiejętności	<p>Przyporządkuje dany utwór do danej epoki.</p>	<p>Podaje definicję kierunków literackich.</p>	<p>Wymienia przedstawicieli kierunków filozoficznych;</p> <p>Potrafi powiązać motywy i tematy z właściwą epoką.</p>	<p>Wyjaśnia istotę filozofii decydujących o charakterze epoki.</p> <p>Wykazuje związki między filozofią a literaturą i sztuką;</p> <p>Omawia zależności między literaturą różnych epok: (uwzględnia inspiracje, konteksty).</p>

DZIEŁO LITERACKIE

ocena	dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry
wiadomości	<p style="text-align: center;">Uczeń:</p> <p>Zna treść przeczytanych lektur;</p> <p>Zna podstawowe figury stylistyczne (epitet, metafora porównanie).</p>	<p>Uczeń:</p> <p>Zna genezę utworu;</p> <p>Podaje definicje poszczególnych gatunków w odniesieniu do epiki, liryki i dramatu (cechy gatunkowe, typy, charakterystyczne kategorie konieczne do analizy);</p> <p>Zna podstawowe kategorie liryczne (kreacje podmiotu lirycznego, typy liryki, sytuacje liryczne) według załączonych pomocy:</p>	<p>Uczeń:</p> <p>Zna wszystkie wymagane w programie figury stylistyczne;</p> <p>Zna podstawowe kategorie liryczne (kreacje podmiotu lirycznego, typy liryki, sytuacje liryczne).</p>	<p>Uczeń:</p> <p>Rozróżnia gatunki charakterystyczne dla danej epoki i twórcy;</p> <p>Funkcjonalnie wykorzystuje najważniejsze cytaty:</p>
umiejętności	<p>Dostrzega podstawowe elementy konstrukcji wiersza;</p> <p>Wskazuje podstawowe środki stylistyczne;</p>	<p>Rozpoznaje gatunki;</p> <p>Dostrzega ważne dla struktury utworu kategorie liryczne;</p> <p>Zna cechy różnych gatunków</p>	<p>Formułuje własne opinie, refleksje o tekście;</p> <p>Umieszcza utwór w kontekstach interpretacyjnych; (np. historycznym,</p>	<p>Formułuje trafne wnioski interpretacyjne;</p> <p>Swobodnie posługuje się pojęciami z zakresu poetyki;</p>

	<p>Odczytuje tekst na poziomie znaczeń dosłownych. Omawia elementy świata przedstawionego w tekście (czas, miejsce, akcję, fabułę); Streszcza główne wątki utworu; Charakteryzuje najważniejszych bohaterów.</p>	<p>literackich Dostrzega najprostsze konteksty interpretacyjne; Dostrzega w czytanych utworach cechy charakterystyczne określonej epoki; Interpretuje tytuł; Charakteryzuje kompozycję utworu; Ocenia postępowanie bohaterów, wartościuje ich postawę moralną; Znajduje w tekście potrzebne do danego tematu fragmenty; Określa ideę (wymowę) utworu.</p>	<p>filozoficznym, literackim); Odczytuje tekst na poziomie znaczeń metaforycznych; Określa ideę, przesłanie utworu; Wskazuje elementy świata przedstawionego i określa ich funkcję w utworze; Stosuje cytaty; Rozpoznaje cechy języka, stylu, stylizacji; Uzasadnia związek danego tekstu z kierunkiem artystycznym epoki.</p>	<p>Określa funkcje środków stylistycznych w utworze; Określa funkcję języka w tekście; Komentuje znaczenie tytułu, motto, incipitu; Analizuje strukturę wiersza w związku z jego treścią; Formułuje wnioski interpretacyjne; Porównuje utwory literackie lub ich fragmenty (dostrzega cechy wspólne i różne). porównuje funkcjonowanie tych samych motywów w różnych utworach literackich;</p>
--	--	---	--	--

ŚWIADOMOŚĆ JĘZYKOWA

ocena	dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry
wiadomości	<p>Uczeń: Zna pojęcia znaku i systemu znaków; Rozróżnia znaki werbalne i niewerbalne Zna pojęcie aktu komunikacji językowej i wskazuje jego składowe; Zna pojęcie błędu i innowacji językowej</p>	<p>Uczeń: Rozpoznaje i nazywa funkcje tekstu; Rozróżnia pojęcia błędu językowego i zamierzonej innowacji językowej, Rozróżnia pojęcia poprawności i stosowności wypowiedzi</p>	<p>Uczeń: Dostrzega i omawia współczesne zmiany modelu komunikacji językowej</p>	<p>Uczeń:</p>
umiejętności	<p>Analizuje i definiuje (w razie potrzeby z pomocą słowników) znaczenia słów; Uzasadnia, że język jest systemem znaków;</p>	<p>Ma świadomość różnych funkcji i sposobów interpretacji;</p>		<p>Określa funkcje stylizacji w konkretnej wypowiedzi; Rozpoznaje manipulację językową w tekstach; Objaśnia mechanizm i funkcję ironii w określonym tekście;</p>

TEKST KULTURY (DZIEŁO ARTYSTYCZNE)

ocena	dopuszczający	Dostateczny	dobry	bardzo dobry
wiadomości	<p>Uczeń:</p> <p>Zna (przybliżony) czas powstania dzieła (np. obrazu, spektaklu teatralnego lub kinowego, instalacji itp.); Określa przynależność dzieła do epoki;</p>	<p>Uczeń:</p> <p>Zna genezę dzieła; Podaje definicje gatunków dramatycznych Zna cechy różnych typów dramatu lub filmu; Zna elementy strukturalne spektaklu teatralnego lub filmowego;</p>	<p>Uczeń:</p> <p>Zna wyznaczniki dzieła jako tworu sztuki</p>	<p>Uczeń:</p> <p>Rozróżnia gatunki charakterystyczne dla danej epoki i twórcy;</p>
umiejętności	<p>Omawia elementy świata przedstawionego w spektaklu lub filmie (czas, miejsce, akcję); Streszcza główne wątki dzieła; Charakteryzuje najważniejszych bohaterów:</p>	<p>Interpretuje tytuł; Charakteryzuje kompozycję utworu; Ocenia postępowanie bohaterów, wartościuje ich postawę moralną; Znajduje w tekście potrzebne do danego tematu fragmenty; Charakteryzuje strony konfliktów; Ocenia strony konfliktu; Posługuje się terminami z zakresu malarstwa Rozumie funkcję didaskaliów; Określa ideę (wymowę) utworu</p>	<p>Wskazuje elementy świata przedstawionego i określa ich funkcję w utworze; Wskazuje wyznaczniki dramatu zgodne z tendencjami epoki; Stosuje cytaty; Rozpoznaje cechy języka, stylu, stylizacji; Uzasadnia związek danego tekstu z kierunkiem artystycznym;</p>	<p>Określa funkcję tła, (np. przyrody), kostiumu historycznego w dziele; Komentuje zastosowane cytaty; Określa stosunek autora do zawartego w dziele problemu (idei); Określa funkcję utworu w epoce; Wskazuje na podobieństwo motywów w różnych dziełach, w różnych epokach; Wskazuje miejsce dramatu w procesie ewolucyjnym tego rodzaju; Funkcjonalnie wykorzystuje wybrane cytaty; Wyjaśnia funkcje zastosowanej techniki malarskiej w danym dziele</p>

OCENĘ CELUJĄCY OTRZYMUJE UCZEŃ, KTÓRY SPEŁNIA WYMAGANIA NA OCENĘ BARDZO DOBRY, A PONADTO SWOJĄ WIEDZĄ I UMIEJĘTNOŚCIAMI PRZEWYŻSZA JE W SPOSÓB ZNACZĄCY.

OCENĘ NIEDOSTATECZNY OTRZYMUJE UCZEŃ, KTÓRY NIE SPEŁNIŁ WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH NA OCENĘ CO NAJMNIEJ DOPUSZCZAJĄCY

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO - POZIOM ROZSZERZONY

WIADOMOŚCI O EPOCE

ocena	dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry
wiadomości	<p>Uczeń:</p> <p>Określa ramy czasowe i genezę nazwy epoki. Wymienia głównych reprezentantów omawianych kierunków literackich.</p>	<p>Uczeń:</p> <p>Wymienia najważniejsze wydarzenia historyczne decydujące o charakterze epoki. Przyporządkuje dany utwór do określonego kierunku literackiego.</p>	<p>Uczeń:</p> <p>Wymienia głównych przedstawicieli życia artystycznego epoki (zagranicznych i polskich) .</p>	<p>Uczeń:</p>
umiejętności	<p>Przyporządkuje dany utwór do danej epoki.</p>	<p>Podaje definicję kierunków literackich.</p>	<p>Wymienia przedstawicieli kierunków filozoficznych; Potrafi powiązać motywy i tematy z właściwą epoką.</p>	<p>Wyjaśnia istotę filozofii decydujących o charakterze epoki. Wykazuje związki między filozofią a literaturą i sztuką; Omawia zależności między literaturą różnych epok: (uwzględnia inspiracje, konteksty).</p>

DZIEŁO LITERACKIE

ocena	dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry
wiadomości	<p>Uczeń:</p> <p>Zna treść przeczytanych lektur; Zna podstawowe figury stylistyczne (epitet, metafora porównanie).</p>	<p>Uczeń:</p> <p>Zna genezę utworu; Podaje definicje poszczególnych gatunków w odniesieniu do epiki, liryki i dramatu (cechy gatunkowe, typy, charakterystyczne kategorie konieczne do analizy); Zna podstawowe kategorie liryczne (kreacje podmiotu lirycznego, typy liryki, sytuacje liryczne) według załączonych pomocy:</p>	<p>Uczeń:</p> <p>Zna wszystkie wymagane w programie figury stylistyczne; Zna podstawowe kategorie liryczne (kreacje podmiotu lirycznego, typy liryki, sytuacje liryczne).</p>	<p>Uczeń:</p> <p>Rozróżnia gatunki charakterystyczne dla danej epoki i twórcy; Funkcjonalnie wykorzystuje najważniejsze cytaty:</p>
umiejętności	<p>Dostrzega podstawowe elementy konstrukcji wiersza;</p>	<p>Rozpoznaje gatunki; Dostrzega ważne dla struktury</p>	<p>Formułuje własne opinie, refleksje o tekście;</p>	<p>Formułuje trafne wnioski interpretacyjne;</p>

<p>Wskazuje podstawowe środki stylistyczne; Odczytuje tekst na poziomie znaczeń dosłownych. Omawia elementy świata przedstawionego w tekście (czas, miejsce, akcję, fabułę); Streszcza główne wątki utworu; Charakteryzuje najważniejszych bohaterów.</p>	<p>utworu kategorii liryczne; Zna cechy różnych gatunków literackich Dostrzega najprostsze konteksty interpretacyjne; Dostrzega w czytanych utworach cechy charakterystyczne określonej epoki; Interpretuje tytuł; Charakteryzuje kompozycję utworu; Ocenia postępowanie bohaterów, wartościuje ich postawę moralną; Znajduje w tekście potrzebne do danego tematu fragmenty; Określa ideę (wymowę) utworu.</p>	<p>Umieszcza utwór w kontekstach interpretacyjnych; (np. historycznym, filozoficznym, literackim); Odczytuje tekst na poziomie znaczeń metaforycznych; Określa ideę, przesłanie utworu; Wskazuje elementy świata przedstawionego i określa ich funkcję w utworze; Stosuje cytaty; Rozpoznaje cechy języka, stylu, stylizacji; Uzasadnia związek danego tekstu z kierunkiem artystycznym epoki.</p>	<p>Swobodnie posługuje się pojęciami z zakresu poetyki; Określa funkcje środków stylistycznych w utworze; Określa funkcję języka w tekście; Komentuje znaczenie tytułu, motta, incipitu; Analizuje strukturę wiersza w związku z jego treścią; Formułuje wnioski interpretacyjne; Porównuje utwory literackie lub ich fragmenty (dostrzega cechy wspólne i różne). porównuje funkcjonowanie tych samych motywów w różnych utworach literackich; Porównuje tekst linearny i hipertekst</p>
---	---	--	---

ŚWIADOMOŚĆ JĘZYKOWA

ocena	dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry
wiadomości	<p>Uczeń:</p> <p>Zna pojęcia znaku i systemu znaków; Rozróżnia znaki werbalne i niewerbalne Zna pojęcie aktu komunikacji językowej i wskazuje jego składowe; Zna pojęcie błędu i innowacji językowej</p>	<p>Uczeń:</p> <p>Rozpoznaje i nazywa funkcje tekstu; Rozróżnia pojęcia błędu językowego i zamierzonej innowacji językowej, Rozróżnia pojęcia poprawności i stosowności wypowiedzi</p>	<p>Uczeń:</p> <p>Dostrzega i omawia współczesne zmiany modelu komunikacji językowej</p>	<p>Uczeń:</p>
umiejętności	<p>Analizuje i definiuje (w razie potrzeby z pomocą słowników) znaczenia słów; Uzasadnia, że język jest systemem znaków; wyróżnia argumenty, kluczowe pojęcia i twierdzenia w tekście argumentacyjnym;</p>	<p>Ma świadomość różnych funkcji i sposobów interpretacji; Wskazuje w czytanych tekstach i analizuje przykłady odmian terytorialnych, środowiskowych i zawodowych polszczyzny; rozpoznaje w czytanych tekstach oraz wypowiedziach mówionych stylizację</p>	<p>Rozpoznaje w czytanych tekstach oraz wypowiedziach mówionych rodzaje stylizacji rozpoznaje i poprawia różne typy błędów językowych; Odróżnia słownictwo neutralne od emocjonalnego i wartościującego, oficjalne od swobodnego; Rozpoznaje w wypowiedzi ironię;</p>	<p>Określa funkcje stylizacji w konkretnej wypowiedzi; Rozpoznaje manipulację językową w tekstach; Objasnia mechanizm i funkcję ironii w określonym tekście; Sytuuje polszczyznę na tle innych języków używanych</p>

<p>Dokonuje jego logicznego streszczenia; Dostrzega związek języka z wartościami Rozróżnia na wybranych przykładach funkcje języka – poznawczą (kategoryzowanie świata), komunikacyjną (tworze nie wypowiedzi i stosowa nie języka w aktach komunikacji) oraz społeczną (jednoczenie grupy i budowanie tożsamości zbiorowej – regionalnej, środowiskowej, narodowej);</p>	<p>rozpoznaje pytania podchwytliwe i sugerujące odpowiedź; Rozumie, że język podlega wartościowaniu; Rozpoznaje mechanizmy nowomowy charakterystyczne dla systemów totalitarnych Dostrzega związek języka z obrazem świata; Rozpoznaje i wskazuje wybrane cechy języka polskiego, które świadczą o jego przynależności do rodziny języków słowiańskich; Podaje cechy różnych stylów funkcjonalnych języka polskiego (potoczny, artystyczny, naukowy, urzędowy, publicystyczny)</p>	<p>Analizując teksty dawne, dostrzega różnice językowe wynikające ze zmian historycznych; Rozumie, że język jest narzędziem wartościowania, a także źródłem poznania wartości; Omawia na wybranych przykładach funkcje języka – poznawczą (kategoryzowanie świata), komunikacyjną (tworze nie wypowiedzi i stosowanie języka w aktach komunikacji) oraz społeczną (jednoczenie grupy i budowanie tożsamości zbiorowej – regionalnej, środowiskowej, narodowej);</p>	<p>w Europie; Podaje funkcje różnych stylów funkcjonalnych języka polskiego (potoczny, artystyczny, naukowy, urzędowy, publicystyczny)</p>
---	--	---	--

TEKST KULTURY (DZIEŁO ARTYSTYCZNE)

ocena	dopuszczający	Dostateczny	dobry	bardzo dobry
wiadomości	<p>Uczeń: Zna (przybliżony) czas powstania dzieła (np. obrazu, spektaklu teatralnego lub kinowego, instalacji itp.); Określa przynależność dzieła do epoki;</p>	<p>Uczeń: Zna genezę dzieła; Podaje definicje gatunków dramatycznych Zna cechy różnych typów dramatu lub filmu; Zna elementy strukturalne spektaklu teatralnego lub filmowego;</p>	<p>Uczeń: Zna wyznaczniki dzieła jako tworu sztuki</p>	<p>Uczeń: Rozróżnia gatunki charakterystyczne dla danej epoki i twórcy;</p>
umiejętności	<p>Omawia elementy świata przedstawionego w spektaklu lub filmie (czas, miejsce, akcję); Streszcza główne wątki dzieła; Charakteryzuje najważniejszych bohaterów:</p>	<p>Interpretuje tytuł; Charakteryzuje kompozycję utworu; Ocenia postępowanie bohaterów, wartościuje ich postawę moralną; Znajduje w tekście potrzebne do danego tematu fragmenty; Charakteryzuje strony konfliktów; Ocenia strony konfliktu; Posługuje się terminami z zakresu malarstwa Rozumie funkcję didaskaliów;</p>	<p>Wskazuje elementy świata przedstawionego i określa ich funkcję w utworze; Wskazuje wyznaczniki dramatu zgodne z tendencjami epoki; Stosuje cytaty; Rozpoznaje cechy języka, stylu, stylizacji; Uzasadnia związek danego tekstu z kierunkiem artystycznym; Dostrzega w czytanych utworach: parodię, parafrazę i trawestację,</p>	<p>Określa funkcję tła, (np. przyrody), kostiumu historycznego w dziele; Komentuje zastosowane cytaty; Określa stosunek autora do zawartego w dziele problemu (idei); Określa funkcję utworu w epoce; Wskazuje na podobieństwo motywów w różnych dziełach, w różnych epokach; Wskazuje miejsce dramatu w procesie ewolucyjnym tego rodzaju;</p>

		Określa ideę (wymowę) utworu	wskazuje ich wzorce tekstowe	Funkcjonalnie wykorzystuje wybrane cytaty: Wyjaśnia funkcje zastosowanej techniki malarskiej w danym dziele; Konfrontuje tekst literacki z innymi tekstami kultury np. plastycznymi, teatralnymi, filmowymi
--	--	------------------------------	------------------------------	---

OCENĘ CELUJĄCY OTRZYMUJE UCZEŃ, KTÓRY SPEŁNIA WYMAGANIA NA OCENĘ BARDZO DOBRY, A PONADTO SWOJĄ WIEDZĄ I UMIEJĘTNOŚCIAMI PRZEWYŻSZA JE W SPOSÓB ZNACZĄCY.

OCENĘ NIEDOSTATECZNY OTRZYMUJE UCZEŃ, KTÓRY NIE SPEŁNIŁ WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH NA OCENĘ CO NAJMNIEJ DOPUSZCZAJĄCY